

УДК 027.625:004

А.А. Фоміна

Харківська державна академія культури

ДИТЯЧА БІБЛІОТЕКА ТА ЇЇ РОЛЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Визначається місце та роль дитячої бібліотеки в сучасному суспільстві. Розглядаються тенденції та напрями розвитку дитячих бібліотек в умовах інформатизації.

Определяется место и роль детской библиотеки в современном обществе. Рассматриваются тенденции и направления развития детских библиотек в условиях информатизации.

The place and role of children's library in modern society is defined . Examines trends and directions of development of children's libraries in conditions of informatization.

Ключові слова: дитячі бібліотеки, стратегії розвитку, інформаційні технології, інформатизація суспільства.

Ключевые слова: детские библиотеки, стратегии развития, информационные технологии, информатизация обществ.

Key word: children's libraries, strategy development, information technology, information society.

Прогресивна світова спільнота йде сьогодні по шляху зміцнення ролі бібліотек у пошуку шляхів на інформаційні магістралі з акцентом на публічні, дитячі бібліотеки в якості ефективних засобів розширення доступу до освіти, культури і знань.

Останнім часом інформація все частіше визначається як основний ресурс майбутнього, підвладний лише тим членам суспільства, хто володіє необхідними знаннями і добре підготовлений до навігації в інформаційному просторі. Тому так важливо виховувати у дитини необхідність одержання знань, прищеплювати навички самостійного пошуку інформації, формувати уміння її

ефективного збору, систематизації, обміну з іншими користувачами. Стати повноправними громадянами інформаційного суспільства допомагають різні соціальні інститути, серед яких бібліотека займає значне місце.

У теперішній час, коли Україна знаходиться у нелегкому політичному й економічному становищі, робота бібліотек також складна і в той же час необхідна та цікава. Кардинальні зміни, що відбуваються в нашому суспільстві останніми роками, вимагають якісно нового розуміння ролі дитячої бібліотеки та організації її діяльності. Одним з найголовніших напрямків бібліотечно-інформаційного обслуговування дітей є забезпечення вільного доступу дітей і підлітків до інформації.

Серед основних стратегічних напрямків розвитку обслуговування дітей є також: формування інформаційної культури у дітей в умовах сучасної бібліотеки; найбільш повне задоволення зростаючих інформаційних потреб дітей; удосконалення бібліотечно-інформаційних технологій; поширення інноваційного досвіду роботи бібліотек.

Інформатизація суспільства суттєво збільшує можливості бібліотеки для розвитку інформаційної культури та бібліографічного інформування дітей та юнацтва. Створюються якісно нові умови для формування єдиного інформаційного середовища, яке дозволить виховувати особистість з потребами в інформаційному способі життя, в оволодінні інформаційними знаннями та вміннями.

Сьогодні ринок телекомунікаційних послуг насичений, але доступ до інформації, як реальна послуга є відсутнім, оскільки проблема з суто технічної переходить в економічну. Активне впровадження інформаційних технологій вимагає від бібліотек вирішення проблеми дефіциту фінансування, тому що фонди бібліотек характеризуються обмеженими ресурсними можливостями. Відсутність єдиної державної програми автоматизації бібліотек, сучасної

нормативної та методичної баз, недостатній рівень знань бібліотечних працівників в галузі інформаційних технологій (ІТ) не тільки приводять до невиправданих затрат, але й створюють передумови для формування в перспективі "розірваного" інформаційного поля, затрати на виправлення якого з часом стануть більш значними, порівнюючи із сьогоднішніми. Саме тому для дитячих бібліотек на перший план виходять завдання не лише створення власних інформаційних ресурсів, а й їх інтеграції в єдиний інформаційний простір. З активним впровадженням ІТ змінюється і роль та значення бібліотечного працівника, який повинен стати посередником між маленьким читачем і носієм інформації.

Формування особистості, здатної цілеспрямовано опанувати знаннями, усвідомлено здобувати духовний досвід, яка вміє творчо реалізовувати своє внутрішнє багатство - вища мета культурних соціальних інститутів. Важливе місце серед них повинна займати дитяча бібліотека. Дитячі бібліотеки є гарантом прав дітей на культурне духовне життя, отримання інформаційного забезпечення, освіти, проведення дозвілля, спілкування, настільки необхідного для повноцінного розвитку особистості.

У сучасних умовах в Україні створюється принципово нова модель дитячої бібліотеки та системи обслуговування дітей. Дитяча бібліотека в світі – один з масштабних інформаційних, виховних та освітніх інститутів, що приділяють увагу усьому комплексу питань виховання духовного зростання та самоосвіти особистості дитини, що видають свою роботу з підростаючим поколінням, як один із пріоритетних напрямків. Бібліотечно-інформаційне співтовариство повинно рухатися по шляху прогресу, слідуючи загальній концепції світової бібліотечно-інформаційної інфраструктури. Нова модель обслуговування в українських дитячих бібліотеках веде до поступового зближення вітчизняних і зарубіжних бібліотек.

Нові завдання, що постали перед бібліотеками, вимагають від бібліотечних працівників практично нових знань та навичок. У сучасних умовах основними завданнями дитячих і шкільних бібліотек є наступні: сприяти реалізації державної політики в галузі освіти, розвитку навчально-виховного процесу і виховувати у дітей культуру, національну свідомість, шанобливе ставлення до книги як головного джерела знань; виховувати у дітей інформаційну культуру, культуру читання і формувати вміння користуватися бібліотекою, її послугами, книгою, довідковим апаратом, новими ІТ; розвивати творчу думку, пізнавальні здібності та інтереси дітей і сприяти успішному засвоєнню ними навчальних програм; сприяти різним формам і методам бібліотечної роботи, самоосвіті дітей; забезпеченню літературою соціальних і культурних потреб; підняти на якісно новий рівень бібліотечну справу.

Адже лише високий рівень бібліотечної справи в цілому зможе забезпечити громадянам України, її зростаючому поколінню усі необхідні умови для одержання повного обсягу інформації з вітчизняного і світового інформаційного простору. А також стане першоосновою для духовного і культурного розвитку нашого оновленого суспільства.